

**BENEFICIS
FISCALS.
BENEFICIS
PER A QUI?**

**RESUM EXECUTIU I
CONCLUSIONS**

MARÇ 2018

Informe: Beneficis fiscals, per a qui?
Resum executiu i conclusions

Aquest informe ha estat elaborat entre novembre del 2017 i març del 2018 per membres de la Plataforma per una fiscalitat justa, ambiental i solidària.

Coordinació de l'informe: **Xavier Martínez Gil**

Redacció de l'informe: **Xavier Casanovas Combalia, Pili Castellà Orradre i Xavier Martínez Gil.**

Correcció i maquetació: **Marta Plujà i Calderon**

La totalitat d'aquest document està sotmès sota llicència *Creative Commons* «Reconeixement-No comercial-Compartir igual» que podeu consultar a la xarxa a <http://cat.creativecommons.org/llicencia/>

1. BENEFICIS FISCALS: LA SEVA NATURALES A I EL PER QUÈ D'AQUEST INFORME

Els beneficis fiscals són un mecanisme pel qual s'estableix una minoració de la càrrega tributària efectiva suportada pel contribuent. Per a l'Administració suposen una disminució d'ingressos com a conseqüència de l'existència d'aquests incentius fiscals.

Les xifres que comporten els beneficis fiscals (és a dir, la minoració d'ingressos públics) estan calculats per la mateixa administració tributària. Així, juntament amb la documentació que acompanya els pressupostos, s'adjunta una memòria de beneficis fiscals que en recull amb detall la previsió per a l'exercici. Per tant, si observem els Pressupostos Generals de l'Estat per al 2017 comprovarem com els beneficis fiscals tenien una previsió de 31.867,6 milions d'euros. En el cas de la Generalitat de Catalunya, la previsió de beneficis fiscals per al 2017 ascendien a 10.280,9 milions d'euros. Aquestes són xifres molt elevades (en el cas de Catalunya comporta el 5% del seu PIB aproximadament) i per tant comporten un important sacrifici per a la tresoreria pública. Per aquest motiu, i a la vista que hi ha molta opacitat quant als motius de la seva implantació i, sobretot, una manca absoluta de rendiment de comptes de llurs resultats, hem decidit posar llum sobre aquesta qüestió amb el present informe.

Cal destacar que aquestes decisions legislatives també incideixen en la justícia efectiva del sistema tributari a l'afectar al principi de capacitat econòmica que l'hauria d'inspirar. I més tenint en compte que aquestes disminucions de la càrrega tributària no sempre s'adopten amb la garantia de l'assoliment de finalitats públiques més elevades sinó que, sovint, responen a la pressió de grups de poder que determinen la voluntat del legislador. Es tracta, per tant, de comprovar si existeixen instruments suficients per poder valorar en quina mesura el sacrifici en la recaptació de tributs es compensa amb altres finalitats socials. En

aquesta línia, l'article 14.2 de la Directiva 2011/85 UE, de 8 de novembre, va introduir l'obligació a tots els Estats membres de publicar informació detallada sobre la incidència dels beneficis fiscals en els ingressos. Amb aquest treball pretenem obrir aquest debat i contribuir a una gestió més transparent dels recursos públics.

Els mecanismes que avui dia s'utilitzen per establir beneficis fiscals poden consistir en:

- Una exempció tributària: es dona quan, malgrat es produeix el fet imposable que obliga a contribuir, una llei eximeix del pagament de l'obligació tributària. Un exemple: les exempcions de les accions de les empreses familiars en l'impost sobre el patrimoni.
- Mesures que facin disminuir la base liquidable, com l'establiment de reduccions de la base imposable. Un exemple: la reducció per parentiu en l'impost sobre successions i donacions.
- Deduccions sobre la quota tributària. Per exemple, la reducció per adquisició d'habitatge habitual en l'impost sobre la renda de les persones físiques.
- Reduccions percentuals de la quota tributària. És el cas de les reduccions de la quota en l'impost sobre el patrimoni en funció de la renda.
- Aplicació d'un tipus de gravamen reduït, com seria el cas per exemple de l'IVA reduït o del tipus reduït al que tributen les societats d'inversió.

Dels 42.148 milions d'€ de beneficis fiscals (estats i autonòmics) s'han analitzat 7.991 milions d'€ i es conclou que cada any es perden entre la hisenda autonòmica i l'estatal 5.501 M d'€ en beneficis fiscals discutibles tant per la seva utilitat pública com pel seu caràcter regressiu.

2. QUÈ ANALITZA L'INFORME?

L'informe vol posar el focus en dos moments del control d'aquests beneficis, la fase d'establiment en la qual es defineixen els beneficis fiscals, i el control a posteriori, quan s'hauria de poder avaluar si s'ha aconseguit el fi buscat.

Controls en la fase d'establiment: A l'hora de decidir posar en marxa un determinat benefici fiscal, convindria valorar tota una sèrie d'extremes que ens han de conduir a prendre la decisió més idònia. Per tant analitzem la identificació de l'objectiu del benefici, la seva valoració quantitativa, el control de la proporcionalitat, el seu suport constitucional i el sacrifici de capacitat econòmica que comporta.

Controls a posteriori: Un cop finalitzat l'exercici, es tracta de veure quin ha estat el resultat real, més enllà de les previsions i de les intencions inicials, de l'aplicació dels beneficis fiscals. Per això cal un control efectiu del principi de justícia tributària, verificar la proporcionalitat entre el fi perseguit i el resultat aconseguit, valorar-ne l'eficàcia i eficiència, l'impacte i llur resultat quantitatiu.

3. A QUINES CONCLUSIONS ARRIBA L'INFORME?

L'informe analitza algunes casuístiques concretes pel que fa a l'IRPF, l'impost de successions i donacions i patrimoni i l'impost de societats per arribar a una sèrie de conclusions més genèriques i d'altres d'específiques.

En relació amb els motius per a la introducció dels beneficis fiscals:

- ❑ En primer lloc, s'hauria d'indicar clarament quina és la finalitat pública que es pretén assolir amb la introducció del benefici fiscal. En la major part dels casos, no hem trobat la justificació de la finalitat pública d'interès social que es persegueix.
- ❑ En segon lloc, caldria identificar el suport constitucional de la finalitat pública que es pretén aconseguir. Sobre aquesta qüestió no hem trobat a les normes de creació dels beneficis fiscals una clara referència i justificació d'aquestes finalitats.

Pel que fa a la quantificació dels beneficis fiscals, valorem positivament el fet que consti una estimació de la seva previsió juntament amb la tramitació dels pressupostos. En el cas dels pressupostos de l'Estat s'explica amb més detall que en el cas de la Generalitat de Catalunya la metodologia per tal d'estimar-ne l'import. Nogensmenys ni en un cas ni en l'altre s'estableixen indicadors de control ni resultats per assolir.

Per aquest motiu proposem, com a primer pas cap a una gestió més transparent l'elaboració d'una sèrie d'indicadors de seguiment entorn als beneficis fiscals que ens han de permetre el següent:

- avaluar la gestió tributària de control,
- avaluar l'assoliment dels objectius de recaptació tributària,
- avaluar l'impacte dels beneficis fiscals en els objectius extrafisicals,
- augmentar la transparència en facilitar el rendiment de comptes,
- prendre decisions relatives a polítiques públiques i els mecanismes per tal de portar-les a terme.

Avaluació de la idoneïtat de l'instrument utilitzat. Amb la introducció d'un benefici fiscal s'hauria de fer públic l'informe de la necessitat i idoneïtat de la mesura adoptada per tal d'assolir la finalitat pública pretesa. Per aquest motiu és imprescindible una anàlisi cost-benefici i una proposta d'indicadors de seguiment i d'objectius d'assoliment.

Valoració de la proporcionalitat entre la conducta exigida i la quantia del benefici. Més enllà de l'avaluació numèrica de l'estimació de minoració d'ingressos, és necessari introduir una avaluació qualitativa del que comporta, tant per a l'Administració tributària (en termes del cost de la seva comprovació) com per al contribuent.

No existeix una liquidació comptable publicada (a pressupost tancat) de l'import que ha comportat a final d'exercici (xifra real) l'aplicació dels beneficis fiscals. En no disposar d'aquesta informació no sabem res sobre si l'estimació feta al pressupost inicial era real o no. Per tant no

sabem si és una mesura efectiva o infrautilitzada. O si, al contrari, hi ha hagut un abús en la seva aplicació.

La Plataforma reclama més control polític dels beneficis fiscals en la fase de definició i en la de liquidació així com revisar-ne i eliminar-ne alguns.

4. CONCLUSIONS I PROPOSTES EN L'ANÀLISI DELS BENEFICIS FISCALS EN ALGUNS IMPOSTOS

4.1 L'impost sobre successions, donacions i patrimoni

Pel que fa a l'impost sobre successions i donacions, el darrer any 2017, significa una minoració anual en la recaptació de 1.419 milions d'euros en successions i 79 milions d'euros en donacions (sobre un pressupost de recaptació de 436 milions d'euros i 110 milions d'euros respectivament). De tota aquesta minoració hem analitzat amb detall la reducció per béns afectes a activitats econòmiques (49,3 milions d'euros) i la reducció per participacions en entitats (286,7 milions d'euros) que presenten més dubtes en ser avaluats amb criteris de justícia fiscal.

Pel que fa a l'impost sobre patrimoni, el darrer any 2017, significa una minoració anual en recaptació de 1.792 milions d'euros (sobre un pressupost de recaptació de 517 milions d'euros). De tota aquesta minoració hem analitzat amb detall la reducció per béns afectes a activitats professionals (34,9 milions d'euros) i les accions exemptes negociades (85,6 milions d'euros) i no negociades (1.168,1 milions d'euros).

Nosaltres creiem que:

En relació amb els motius per a la introducció dels beneficis fiscals, la normativa que regula la introducció de la reducció de la base imposable en l'impost sobre successions justifica aquest benefici fiscal per la pervivència en el seu trànsit intergeneracional del teixit empresarial productiu. Podem interpretar que el suport constitucional d'aquesta mesura se sustenta en l'article 38 de la Constitució, però aquest no diu res ni d'empreses familiars, ni de petites i mitjanes empreses, ni d'estímul fiscal o de cap altra mena. Només amb una interpretació generosa podríem atorgar-li cobertura. En qualsevol cas, no és una justificació que trobem a la norma de creació d'aquest benefici fiscal ni a la memòria de beneficis fiscals de cada exercici. Quant a l'impost sobre donacions, no es diu res de la finalitat d'aquest benefici fiscal en

aquesta figura tributària ja que el “trànsit generacional” sembla una justificació una mica més feble en aquest cas.

Valoració de la proporcionalitat entre la conducta exigida i la quantia del benefici. En el cas de l'impost sobre successions hem constatat com els beneficis fiscals en el seu conjunt ultrapassen fins i tot el nivell de recaptació esperat de l'impost (sobre un pressupost de 436 milions d'euros els beneficis són un 325% més elevats). Això vol dir que amb la introducció dels beneficis fiscals estem renunciant a una part molt important de la potència recaptadora d'aquest impost. Per tant, i a la vista d'aquest important sacrifici en la recaptació, caldria introduir unes cauteles més elevades per tal d'assolir amb major eficiència i control les finalitats públiques desitjades.

Res no es diu de la finalitat pretesa amb l'exempció en l'impost sobre el patrimoni.

Així, i pel que fa al benefici fiscal orientat a les qualificades com a “empreses familiars” tant en l'impost sobre successions i donacions com en l'impost sobre el patrimoni, podem fer les següents reflexions:

- La necessitat de delimitar el concepte d'“empresa familiar”. No existeix a la norma cap definició de què cal entendre per “empresa familiar”. No hi ha cap referència a la xifra de negoci o a la dimensió de l'empresa més enllà de l'establiment d'un percentatge de titularitat del capital quan parlem del grup de parentiu. La llei de l'impost sobre el patrimoni (i la de l'impost sobre successions i donacions a la qual es remet) parla “d'entitats” tinguin o no forma societària. Aquesta és una definició molt genèrica en la qual hi entren tot tipus d'ens, sense delimitar amb més precisió quin tipus d'activitats societàries es volen incentivar. Caldria ajustar més aquesta definició per tal que reculli la realitat de les empreses petites i mitjanes amb veritable caràcter familiar.

- Definició del tipus d'activitats a incentivar. El legislador no ha tingut en compte discriminar per tipus d'activitats a l'hora d'incentivar aquelles que tinguin major interès social o bé en funció de les seves perspectives de futur o productivitat. L'única referència és que l'entitat desenvolupi una "activitat econòmica". D'aquesta forma es descarta aquelles entitats que tinguin com activitat principal la gestió d'un patrimoni mobiliari o immobiliari. Per al còmput s'exclouen una sèrie de valors entre els quals hi ha, al mateix temps, la participació en altres entitats (amb el cinc per cent de dret de vot) que puguin complir els requisits de l'exempció. Entenem que aquest mecanisme obre la porta a les empreses *holding*. És discutible i de dubtosa compatibilitat amb el concepte d'empresa familiar, permetre la bonificació d'empreses *holding* i fer-ho, a més, només amb el reduït percentatge de participació del cinc per cent. Aquesta és una via que, a banda d'introduir foscor en aquest benefici fiscal, permet l'enginyeria empresarial per tal d'eludir el pagament d'impostos.
- D'altra banda, es permet que una empresa de mera tinença de béns immobiliaris pugui quedar exempta en l'impost sobre successions i donacions el patrimoni si acredita una persona contractada a jornada completa i un local exclusivament destinat a aquesta activitat. En l'impost sobre el patrimoni no es requereix ni tant sols l'existència d'un local per tal de gaudir de l'exempció. Tenint en compte el desastre que ens ha portat el mercat immobiliari en aquest país, creiem que caldria ser molt més curosos a l'hora de dissenyar incentius fiscals al mercat immobiliari per tal de garantir que efectivament s'orienta l'activitat cap a una finalitat social. Cal tenir en compte que aquest benefici fiscal no ha patit cap variació ni ajust des d'abans de la crisi immobiliària. Seria oportú, doncs, revisar-ne les condicions per tal de gaudir de la bonificació fiscal, tant en l'impost sobre el patrimoni com en l'impost sobre successions i donacions per introduir-hi l'obligatorietat de destinar determinat percentatge dels immobles bonificats a lloguer social.

- **Percentatge de participació en el capital.** El fet que una persona posseeixi el cinc per cent de les participacions d'una entitat en la qual desenvolupa funcions de direcció les lleis de l'impost sobre successions i donacions i sobre el patrimoni ja les considera una empresa familiar (20 per cent quan es tracta d'un grup de parentiu). Segurament caldria ajustar amb més precisió de quin tipus d'empreses parlem i augmentar el requisit de percentatge de participació per tal d'incloure únicament aquelles empreses que estan sota el control efectiu d'una determinada família. Addicionalment, convindria establir uns límits de dimensió empresarial, establint percentatges de reducció o exempció diferents en funció del tipus d'entitat, de la seva dimensió, del sector on opera, del nivell de "familiaritat", de la capacitat de crear ocupació, o d'altres factors que garanteixin l'orientació cap a finalitats d'interès social.

- **Import de la bonificació.** En l'impost sobre el patrimoni es contempla l'exempció total amb la qual cosa no es tributa res per aquest impost. En canvi, en l'impost sobre successions i donacions s'atorga una reducció del 95 per cent del valor de les participacions (o de l'activitat empresarial o professional) en la base imposable. Per tant, en aquest segon cas es tributa encara que sigui per un 5 per cent del seu valor. En no existir cap estudi que justifiqui la mesura ni cap informe sobre l'avaluació d'impacte, ni estudi de cost-benefici, no hi ha forma de valorar l'oportunitat d'aquestes mesures ni per què es van triar aquests instruments de beneficis fiscals (exempció en patrimoni i reducció del 95 per cent del valor en la base imposable de l'impost sobre successions i donacions). Creiem que caldria eliminar l'exempció en el cas de l'impost sobre el patrimoni i valorar, en ambdós impostos, altres alternatives de reducció (reducció esglaonada) i sotmeses a altres condicionants com creació d'ocupació, contribució a l'habitatge social, inversió en R+D, o qualsevol altra finalitat que de forma clara tingui una finalitat social. En cas contrari, s'hauria de suprimir aquest benefici fiscal que incideix de forma molt

negativa en la progressivitat d'aquests impostos i que, alhora, beneficia més a aquells contribuents que potencialment presenten una base imposable més elevada.

4.2 L'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF)

Al 2016, la recaptació per l'IRPF a Catalunya va ser de 8.040,9 milions d'euros. Es van deixar d'ingressar en concepte de beneficis fiscals un total de 1.506,3 milions d'euros la qual cosa suposa quasi un 19% del total recaptat. D'aquests beneficis fiscals, un 5% són derivats de la normativa catalana mentre que un 95% deriven de la normativa estatal.

En el cas dels pressupostos de l'Estat, els beneficis fiscals en concepte de l'impost sobre la renda de les persones físiques va ser, per a l'exercici de 2017, de 7.790,5 milions d'euros mentre que la recaptació total prevista d'aquest impost era de 38.264 milions d'euros. Per tant, els beneficis fiscals comporten el 16,9% de la recaptació per IRPF.

La relació de beneficis fiscals analitzada en l'impost sobre la renda de les persones físiques és la següent:

- Reducció de la base imposable per tributació conjunta.
- Reducció a la base imposable per aportacions a sistemes de previsió social.
- Deducció de la quota per inversió en habitatge habitual.
- Deducció de la quota per família nombrosa o persones amb discapacitat a càrrec.
- Exempció del gravamen especial sobre premis de determinades loteries i apostes.
- Exempció de les pensions per invalidesa/incapacitat.
- Deducció de la quota per donatius.
- Exempció de les prestacions familiars per fill a càrrec, orfanat o maternitat.

Alguns greuges detectats que afecten els criteris de justícia fiscal en l'aplicació de beneficis fiscals:

Els contribuents amb majors ingressos i patrimoni són els que més es beneficien dels beneficis fiscals, ja que són els que més ús fan de l'aplicació de deduccions, reduccions, bonificacions i exempcions a la declaració anual de l'impost. Segons el sindicat GESTHA, són els 82.069 contribuents que declaren guanyar més de 150.000 euros anuals. Aquests, segons les dades estadístiques de l'Agència Tributària estatal, tan sols representen un 0,42% dels gairebé 19,5 milions de declaracions efectuades.

D'altra banda, només se'n poden beneficiar les persones que presenten la declaració de la renda. Les persones de rendes baixes, no obligades a fer la declaració de la renda, no se'n poden beneficiar.

Per tant, la majoria de rendes més baixes no es beneficien dels avantatges fiscals. La majoria de beneficis fiscals a l'IRPF són regressius, ja que com més gran és el nivell de renda més benefici fiscal en treu el contribuent.

Alguns exemples:

a. Persones assalariades no obligades a tributar

Les persones assalariades que cobren d'un únic pagador fins a 22.000 euros anuals no estan obligades a presentar la declaració de l'IRPF. Això no vol dir que no tributin, ja que l'empresa pagadora aplica, a través de les nòmines, les retencions de l'IRPF. Per tant, tot i no saber quantes persones van declarar sense tenir-ne obligació, podem estimar que en foren un gran nombre.

No presentar declaració implica no poder beneficiar-se de les deduccions i reduccions. Per tant, hi ha un gruix important de persones assalariades que no poden gaudir d'aquests beneficis fiscals.

Segons l'Enquesta Anual d'Estructura Salarial de l'INE, al 2015, un 45% de les persones assalariades va cobrar com a màxim 18.160 euros anuals. Aproximadament, uns 6,7 milions de persones assalariades no

van haver de fer la declaració de la renda per baixos ingressos, de les quals un 60% eren dones.

Tot i que no podem saber exactament quantes persones estaven obligades a fer la declaració per tenir més d'un pagador, podem estimar que la xifra dels no obligats és prou alta com per afirmar que la majoria de les persones pitjor remunerades no es beneficien de les deduccions i avantatges fiscals, en no estar obligades a presentar la declaració de la renda anual, la majoria de les quals són dones.

b. Rendes mínimes d'inserció

Per primer any al 2017, els ingressos provinents de les rendes mínimes d'inserció van estar exempts de tributar. Ara bé, el nombre de les persones perceptores de rendes mínimes que va poder gaudir d'aquest benefici va ser escàs.

Segons la memòria de beneficis fiscals per a l'any 2017 –que fa una estimació aproximada del nombre de beneficiaris i quantitats exemptes per a cada benefici fiscal–, serien 125.000 les persones que s'haurien beneficiat d'aquesta nova norma. En canvi, segons les últimes dades disponibles de l'informe anual de rendes mínimes d'inserció, hi ha unes 790.000 persones perceptores de rendes mínimes a tot el territori espanyol. Per tant, només un 16% de les persones perceptores de rendes mínimes d'inserció s'hauria beneficiat d'aquest avantatge fiscal.

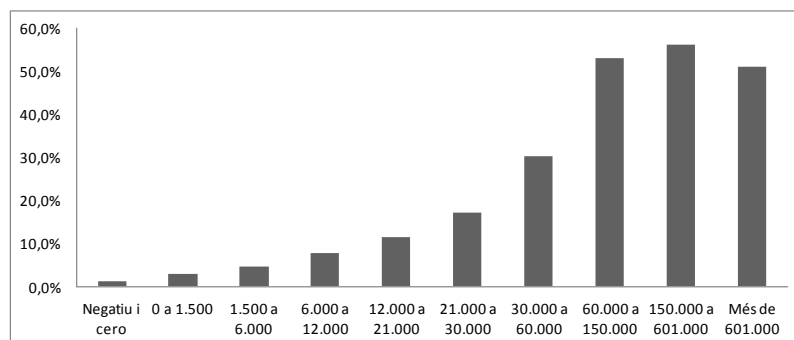
c. Reducció de la base imposable per aportacions a sistemes de previsió social: aportacions a mútues, plans de pensions i altres

Es tracta d'un benefici fiscal que va suposar una pèrdua d'ingressos de 783 milions d'euros, un 10,1% dels 7.790 milions d'euros de beneficis fiscals a l'IRPF al 2017.

Segons les dades de l'Agència Tributària per al 2015, el percentatge de declarants amb reduccions per aportacions a plans de pensions i altres sistemes de previsió social segons tram d'ingressos va ser el que mostra el gràfic següent.

Destaquem que les persones que es van beneficiar de la reducció van ser:

- El 4,5% de les persones amb ingressos de 1.500 a 6.000 euros anuals.
- El 11,4% de les persones amb ingressos de 12.000 a 21.000 euros anuals.
- El 30,2% de les persones amb ingressos de 30.000 a 60.000 euros anuals.
- El 56% de les persones amb ingressos de 150.000 a 601.000 euros anuals.

Font: Elaboració pròpia a partir de les estadístiques de l'Agència Tributària Estatal

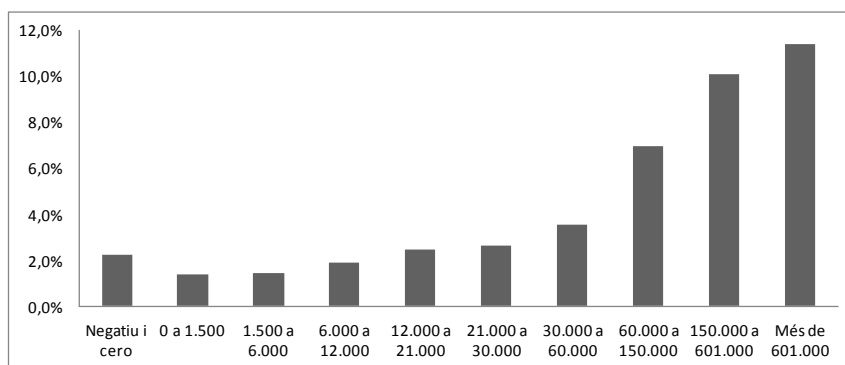
d. Deducció per família nombrosa o persones amb discapacitat a càrrec

Es tracta d'una deducció de 1.200 euros anuals per a les famílies nombroses (tres o més descendents a càrrec) o persones amb discapacitat a càrrec. L'existència d'aquesta deducció suposa una pèrdua de 1.155 milions d'euros anuals a l'Estat.

Aquests milions d'euros es reparteixen d'una manera molt desigual entre les i els contribuents que gaudeixen de la deducció. Tal i com mostra el gràfic, veiem que el percentatge de persones que se'n beneficia, segons tram de rendiment o ingressos, és el següent:

- El 1,9% de les persones amb ingressos entre 6.000 i 12.000 euros.
- El 2,6% de les persones amb ingressos entre 21.000 i 30.000 euros.
- El 3,6% de les persones amb ingressos entre 30.000 i 60.000 euros.
- El 7% de les persones amb ingressos entre 60.000 i 150.000 euros.
- El 10,1% de les persones amb ingressos entre 150.000 i 601.000 euros.

Per tant, el percentatge de les i els contribuents més rics amb ingressos de 150.000 a 601.000 euros que es beneficien de la deducció és cinc vegades superior al percentatge de beneficiats/des entre les contribuents de rendes baixes de 6.000 a 12.000 euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de les estadístiques de l'Agència Tributària Estatal

Així doncs podem arribar a la conclusió que:

Efecte regressiu dels beneficis fiscals a l'IRPF. En termes generals hem observat que segons les dades disponibles les persones que més es beneficien de les deduccions, reduccions i resta de beneficis fiscals a l'IRPF són aquelles amb uns rendiments econòmics elevats.

Beneficis fiscals i polítiques socials. Fer polítiques socials a través de la política d'ingressos mitjançant els beneficis fiscals sembla poc adient per diverses raons:

- A l'informe veiem que se'n beneficien en major grau els grups de contribuents amb rendes més elevades, per tant amb menys necessitats econòmiques.
- La falta de transparència i definició d'objectius de les polítiques així com l'absència de seguiment i avaluació fa impossible observar-ne l'efectivitat.
- D'altra banda, un gruix importantíssim de persones amb ingressos baixos no obligades a efectuar la declaració de la renda no es poden aprofitar d'aquests beneficis. Aquests beneficis acaben repercutint sobre les rendes mitjanes i especialment sobre les altes, deixant de banda el gruix de població que presenta més necessitats de ser perceptora de les polítiques socials.

Obrir debat sobre els beneficis fiscals més regressius i sense avaluació. És pels motius abans esmentats, que des de la Plataforma per una fiscalitat justa apostem per obrir un debat social sobre l'adequació de l'existència de determinats beneficis fiscals.

Reinversió en polítiques socials de despesa. Alhora apostem per unes administracions públiques que facin política social des de les polítiques de despesa, ja que és des d'aquesta vessant que poden tenir un major control i seguiment dels recursos, sempre escassos.

En aquest sentit proposem reinvertir l'augment d'ingressos que es derivarien de l'eliminació i/o modificació de determinats beneficis

fiscals, en les polítiques socials de despesa, com són les pensions, l'habitatge o polítiques familiars i atenció a la dependència, assegurant així que són les capes de població de rendes mitjanes i baixes les que més es beneficien d'aquestes polítiques.

4.3 L'impost sobre societats

Significa una minoració anual en recaptació de 2.127 milions d'euros sobre un total d'ingressos previst de 24.399 milions d'euros.

Els elements analitzats que signifiquen un benefici fiscal a l'impost han estat:

- Reducció de la base imposable per reserva de capitalització.
- Aplicació de tipus reduïts en societats d'inversió (SICAV i altres).
- Deducció de la quota íntegra per activitat d'investigació i desenvolupament i innovació.
- Deducció de la quota íntegra per donacions.
- Deducció de la quota íntegra per saldos pendents d'incentius a la inversió d'exercicis anteriors.

Respecte de l'impost de societats i els seus beneficis fiscals proposem:

En el seu establiment a priori una millor justificació vinculada a l'impacte que té en la capacitat econòmica. Denunciem que el 63% dels beneficis fiscals no es pot vincular a cap mena de política pública concreta per justificar-ne el benefici i això fa que les raons del seu establiment siguin difícilment justificables amb criteris d'interès públic.

Demanem una eliminació del regim fiscal especial per a les SOCIMI i les SICAV donat el seu caràcter especulatiu. Cal recordar que mentre tots els beneficis fiscals, segons la memòria de 2017, van a la baixa, tan sols augmenten i en un 173% els beneficis fiscals per l'aplicació de tipus reduïts per a les societats d'inversió passant de 85,54 milions d'euros a 233,97 milions d'euros.

Sobre el control a posteriori demanem una anàlisi de l'impacte del benefici fiscal en funció de la mida i el tipus de societat per detectar

aquelles fugues que permeten a les grans corporacions eludir més fàcilment el pagament d'impostos.

SOCIMIs: Política d'habitatge o foment de l'especulació?

Les SOCIMIS es poden beneficiar d'un "règim fiscal especial" que consisteix, fonamentalment, a no pagar res per l'impost sobre societats. La justificació d'aquest benefici fiscal rau en el seu objectiu que, teòricament, és l'impuls del mercat de lloguer; facilitar l'accés dels ciutadans a la propietat immobiliària; incrementar la competitivitat dels mercats de valors i dinamitzar el mercat immobiliari mitjançant l'obtenció per part de l'inversor d'una rendibilitat estable per l'obligació de distribució de beneficis.

El 80% de la seva activitat ha de ser el lloguer d'immobles urbans o terrenys per fer promocions d'aquest tipus, i han de cotitzar a borsa (des que neixen disposen d'un termini de dos anys per ser als parquets). Estan obligades a repartir com a dividendes el 80% de les rendes de lloguer que ingressen en un any i el 50% dels guanys obtinguts per la venda d'actius. Finalment, han de mantenir almenys tres anys les inversions.

En el periodisme econòmic i d'investigació podem veure alguns exemples concrets de la finalitat real i de l'impacte que tenen aquest tipus de societats d'inversió. Tenint en compte l'actual problema d'accés a l'habitatge al nostre país (més de 100.000 desallotjaments l'any 2016) resulta molt clar establir una relació entre aquest tipus de pràctiques de caràcter especulatiu i la vulneració del dret a un habitatge digne.

SICAVs: Inversió col·lectiva o elusió fiscal encoberta?

Les SICAV son un instrument financer que permet invertir diferint el pagament anual d'impostos. Tot i ser una societat, gaudeix dels mateixos avantatges fiscals que un fons d'inversió amb una tributació per rendiments i plusvàlues del 1%. Els guanys dels socis tributen per rendes del capital amb un tipus màxim del 23% en cas de venda de participacions o pagament de dividendes.

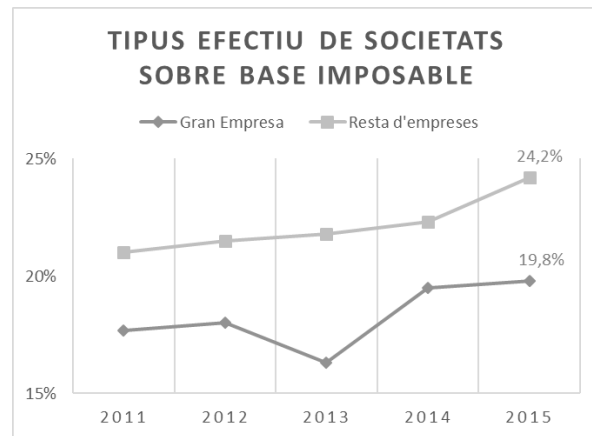
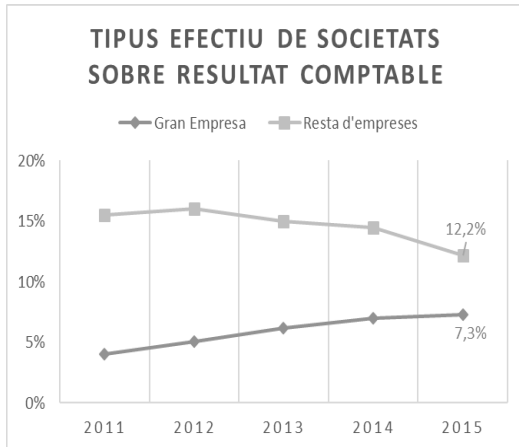
L'any 2005 es va aprovar amb els vots del PSOE, PP i CiU el traspàs del control fiscal de les SICAV de l'Agència Tributària a la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) amb greus conseqüències:

- Per primera vegada s'atribueix el control fiscal d'una societat a una autoritat independent aliena a l'Agència Tributària.
- S'inicia l'ús de la SICAV com a vehicle privat de gestió de grans fortunes (i no com a vehicle neutre d'inversió sota control independent). La utilització de "mariatxis", o homes de palla, permet un control directe de la SICAV que facilita la inversió controlada com si fos una societat patrimonial la qual cosa genera un greuge respecte de la resta de societats que paguen un tipus del 25% pels seus beneficis.

L'any 2015 un informe del Sindicat de Tècnics d'Hisenda GESTHA alertava que en el 80% de les SICAV hi havia sospita de frau en tenir menys de 150 accionistes.

Beneficis fiscals per la deducció via de la no doble imposició

Els beneficis fiscals afavoreixen també un tracte fiscal diferent entre grans companyies i empreses de mides més petites. Els recursos dels que disposen les grans empreses els permeten aprofitar totes les vies que els beneficis fiscals deixen obertes per minorar la seva factura fiscal. Sobretot en el cas de multinacionals en les quals podem aprofitar els criteris de no doble imposició, amb l'argument que ja paguen impostos a d'altres països, per pagar menys impostos a España. Totes aquestes deduccions acaben provocant que segons Hisenda el tipus efectiu de l'impost –és a dir la divisió final entre els impostos pagats i el benefici empresarial– sigui del 7,3% per a les grans empreses sobre el resultat comptable, mentre que per a la resta de companyies va ser del 12,2% el 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Agència Tributària Estatal

La CEOE –com a representant de les empreses– replica que la metodologia d'Hisenda pren el resultat comptable, que inclou els beneficis de les empreses a tot el món i que per tant no està tenint en compte que l'empresa ja paga impostos a altres països. Com que la major part de les grans companyies multinacionals –amb bona part de la seva activitat fora d'Espanya– ja paguen impostos a d'altres països, argumenten que cal tenir-ho en compte, però no passa amb tanta intensitat a la resta d'empreses. Per això, la patronal recomana utilitzar el tipus efectiu sobre la base imposable i no sobre el resultat comptable. És a dir, un cop ja fetes les deduccions per la no doble imposició i per tant descomptant els beneficis fiscals sobre el resultat de les companyies. Mirat des d'aquest punt de vista, el greuge continua perquè les grans corporacions empresarials paguen un 19,8% mentre que la resta tributa el 24,2%.

Tot i la rebaixa del tipus nominal el 2015 i el 2016, en els últims anys el tipus efectiu ha pujat per l'eliminació de deduccions i bonificacions en el tribut, però això no ha estat suficient per fer desaparèixer aquesta diferència en el tipus efectiu entre totes dues menes d'empreses

Resum dels beneficis fiscals analitzats. 2017

IMPOST	Concepte	Import	Injustificats
ISD	Béns afectes	49,30	
	participacions	286,70	286,70
IP	Béns afectes	34,90	
	participacions	1.253,70	1.253,70
IRPF	Tributació conjunta	1.152,00	1.152,00
	Sistemes previsió	786,80	786,80
	Habitatge	1.176,30	1.176,30
	Família nombrosa	1.152,90	
	Loteries	381,70	381,70
	Pensions invalidesa	202,00	
	Donatius	202,00	
	Per persona a càrrec	116,00	
IS	Reserves	251,00	
	Societats inversió	223,90	223,90
	I+D	348,00	
	Donatius	134,00	
	Saldos negatius anteriors	240,00	240,00
Milions d'euros		7.991,20	5.501,10

Constatem la ineficiència de voler fer polítiques públiques per la via de l'establiment de beneficis fiscals en tot allò relatiu a l'habitatge, les rendes mínimes o les polítiques familiars. La falta de transparència i definició d'objectius de les polítiques així com l'absència de seguiment i avaluació fa impossible observar-ne l'efectivitat.